

וְאוֹלִיף לֹזֵן לְמִימַר ולימד אותם לומר, **אֲנִישֵׁי מִקְנֵה הָיוּ**
עֲבָדֶיךָ כי רצה שישבו בארץ גושן, כי כיון ששרה אמנו קבלה את המקום הזה הכניסה
 אותנו לקדושה. **וְכִי מִלְפָּנֵי דְהָוָה שְׁלִיט עַל כָּל אֲרָעָא וְאַבָּא**
לְמִלְפָּנֵי עֲבִיד בְּדָא וכי מלך שהוא יוסף שהיה שולט על כל הארץ והוא
 אב ומשנה למלך יעשה כדבר הזה לשים את אחיו רועי צאן והטלה נקרא תועבה דבר
 מאוס? **וְעֲבִיד לְאַחֵי דִישְׁנָאוֹן** (דף ונ"א ע"א) **לְהוֹן** ועושה לאחיו
 שישנאו אותם המצריים, **וְלֹא יַחְשְׁבוּן לְהוֹן** ולא יחשבו אותם לאנשים טובים
 ומכובדים, כי אם תפרש שתועבה הוא לשון שיקוף ושנוא, פלא גדול על יוסף שישפיל
 כל כך את אחיו, **אַלְא וּדְאֵי תוֹעֵבַת מְצָרִים דְּחִלָּא וְאַלְהָא**
דִּילְהוֹן אֶקְרִי הָכִי אלא ודאי שהיראה והאלוה שלהם נקרא כך בשם
 תועבה, **וְעַל דָּא כְּתִיב** ועל זה כתוב, (שמות ח) **הֵן נִזְבַּח אֶת**
תוֹעֵבַת מְצָרִים שפירושו את האלוה שלהם. וא"כ עם ישראל תמהים איך נזבח
 את האלוה שלהם ולא יסקלוננו.

אָמַר יוֹסֵף בִּלְבוֹ, כָּל (בראשית מז) מִיטֵב המקום הטוב ביותר של
מְצָרִים הִיא אֶרֶץ רַעְמִסס, וְהֵיִא אֲרָעָא
אֶפְרַיִם לְדְחִלָּא דְלְהוֹן ואת אותה ארץ הפרישו ליראה והאלוה שלהם,
לְרַעֲיָא וְלְמִיחָךְ בְּכָל עֲנוּגֵין דְּעֵלְמָא לרעות שם את האלוה שלהם
 ולילך בכל תענוגות העולם. **וְכָל מְצָרָאֵי חָשִׁיבוּ לְאַנּוֹן דְּרַעְאֵן**
לְדְחִלִּיהוֹן, כְּדְחִלִּיהוֹן וכל המצרים החשיבו מאד לאותם שרועים את
 היראה והע"ז שלהם כיראתם וכעבודה זרה שלהם ממש. ואמר יוסף, **אֲעֲבִיד**

לְאָחֵי דִירְתוֹן הִהִיא אֲרַעָא וַיִּסְגְּדוּן לֹון מְצָרָאֵי אַעֲשֶׂה לֵאחֵי
 שִׁירְשׁוּ אֶת אֹתָהּ הָאֶרֶץ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם הַמִּצְרִים, וַיַּחֲשִׁבוּן לֹון כְּדָקָא
 יָאוֹת וַיַּחֲשִׁבוּ וַיִּכְבְּדוּ אוֹתָם כְּמוֹ שְׁצִרְךָ, וַהֲיִינוּ דְכִתִּיב (בְּרֵאשִׁית מו)
 כִּי תֹעֲבֵת מִצְרַיִם כָּל רוּעָה צֶאֱן, מִחֲשָׁבִין לֹון
 כְּדַחֲלִיהוֹן שְׂמַחֲשִׁיבִים וּמְכַבְּדִים אוֹתָם כְּמוֹ הִירָאָה וְהַעֲזִי שְׁלָהֶם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי חֵיִיא, וְהָא תַנִּינֵן כְּמָה דְאֶתְפָּרַע
 קוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא מֵאֲנוּן דְּפִלְחֵי לְעִבּוּדָה זָרָה
 וְהָרִי לְמַדְּנוּ כְּמוֹ שְׁנִפְרַע הַקַּבָּ"ה מֵאוֹתָם שְׁעוֹבְדִים לְעִבּוּדָה זָרָה, הֲכִי אֶתְפָּרַע
 מֵעִבּוּדָה זָרָה מִפּוֹשׁ כִּךְ נִפְרַע מֵעִבּוּדָה זָרָה עֲצֻמָּה, וְאִ"כ עֵתָה קֶשֶׁה, וְכִי
 יוֹסֵף עָבִיד לְאָחֵי עִבּוּדָה זָרָה וְכִי יוֹסֵף עָשָׂה לֵאחֵיו עֲזִי שִׁיִּשְׁתַּחֲווּ
 לָהֶם ח'ו? אָמַר לֵיהּ, לָא עָבִיד יוֹסֵף לְאָחֵי עִבּוּדָה זָרָה
 אֲמַר לוֹ, לֵא עָשָׂה יוֹסֵף אֶת אֲחָיו עִבּוּדָה זָרָה, אֲלָא עָבִיד לֹון לְשִׁלְטָאָה
 עַל עִבּוּדָה זָרָה דִּילְהוֹן אֲלָא עָשָׂה אוֹתָם שׁוֹלְטִים עַל עִבּוּדָה זָרָה שֶׁל
 הַמִּצְרַיִם, וְלֵאכְפִּיא עִבּוּדָה זָרָה דִּילְהוֹן תַּחֲוֹת יְדֵיהוּ
 וְלֵהֲכִינַע אֶת הָעִבּוּדָה זָרָה שֶׁל הַמִּצְרַיִם תַּחַת יָדָם עֲזִי קְדוּשַׁת הַשְּׁבִטִים, וְלִרְדָּאָה
 לֹון בְּמִקְל וְלִרְדוֹת אוֹתָם בְּמִקְל, כִּי עֲזִי הָאוֹר וְהַקְדוּשָׁה שֶׁל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל תִּכְנַע הַסִּ"א
 וְהַעֲזִי שֶׁל הַמִּצְרַיִם כְּשִׁפְחָה בְּפָנָי גְּבִירְתָּהּ. וְלִשׁוֹן רוּעֵי צֶאֱן מִלִּשׁוֹן רוּעֵי הַתְּרוּעָה הָאֶרֶץ,
 שְׁפִי "מְכַנְיַעֵי צֶאֱן". אָמַר יוֹסֵף, אֵי יִשְׁלְטוּן אָחֵי עַל עִבּוּדָה
 זָרָה דִּילְהוֹן, כָּל שְׁפֵן דִּישְׁלְטוּן עַל גְּרַמֵּיהוּ אִם יִשְׁלְטוּ אָחֵי
 עַל עִבּוּדָה זָרָה שֶׁל הַמִּצְרַיִם, כֹּל שֶׁכֵּן שִׁישְׁלְטוּ הַשְּׁבִטִים הַקְדוּשִׁים עַל עֲצֻמָּם וְגוֹפָם שֶׁל

המצרים שיהיו כפופים ונכנעים להם, וּבְגִין כֶּךָ אוֹתִיב לֹזֵן בְּמִיטֵב אֶרְעָא ובשביל כך הושיב אותם במיטב הארץ כי שם היה עיקר שפע מזלם, ועי"ז וְאֲשֶׁלִיט לֹזֵן עַל כָּל אֶרְעָא השליט אותם על כל ארץ מצרים, ואז ישלטו גם למעלה על השר של מצרים, ואז השר יקבל את השפע שלו מהם. וא"כ עיקר השפע יקבלו עם ישראל, והמצרים יקבלו את התמצית.

אמר הקב"ה, בעשור לחודש שאז עלה כח הקדושה בעשר ספירות קדושות, וכן י' ניסן באותה שנה היה יום שבת קודש, בכח הקדושה הזאת תקחו את הַשָּׁה שהוא הע"ז של מצרים ויהיה במעצר ג' ימים לבטל ג' קליפות טמאות, וביום ד' שהוא ער"פ תתאספו עליו לדונו ולהכניעו ולשחטו להוציא ממנו את הכח שיונק מן הקדושה, וכאשר המצרים היו שומעים את האלוה שלהם שהוא במאסר והם לא יכולים להצילו, היו בוכים והיה קשה להם מאוד כאילו הם עצמם נעקדים לההרג, ואחר השחיטה תצלו אותו באש כמו שכתוב "פסילי אלהיהם תשרפו באש" ולא מבושל, כדי שיעא הדם שהוא הטומאה ע"י הצלי אש. וכן כדי שיהיה ריחו נודף בכל מצרים וכדי שיראו אותו ולא יהיה מכוסה בסיר, ועוד שיהיה ראשו כפוף על כרעיו בשפלות, שלא יאמרו זה היה אחרת, ועוד שלא לאכלו בתאווה ברעב אלא על השובע דרך בזיון, ועוד ועצם לא תשברו בו אלא לזרוק העצמות בשוק.

וְעַל דָּא אִמְרָא דְאִיהוּ פֶּסַח אִמְאִי ועל זה ששאלת שה שהוא פסח אמאי, כלומר מדוע ציוה השי"ת להקריב הטלה לקרבן פסח? אִלָּא דִּחְלָא דְמִצְרָאִי וְאִלְהָא דִּילְהוֹן הָוָה אִימְרָא אלא היות שהיראה והע"ז של המצרים והאלוה שלהם היה טלה, אָמַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ:

הוא, מְבַעֵשׂוֹר לַחֹדֶשׁ אמר הקב"ה בעשרה בניסן כי אז מתגדל כח הקדושה לבטל כח הטומאה של המזל שלהם שעולה לשלטו, סִיבו דַּחְלָא דִּילְהוֹן דְּמִצְרָאֵי וְתַפְשׂוּ לֵיהּ תקחו את היראה של המצרים ותתפשו את השה, וְיִהְיֶה אָסוּר וְתַפִּישׁ בְּתַפִּישָׁה דִּילְכוּן יוֹמָא חַד וְתִרִין וְתִלְתַּל ויהיה אסור ותפוס במעצר שלכם יום אחד ושנים ושלושה ימים כדי להכניעו לבטל כח ג' קלי' טמאות. ולא אמר ג' ימים כי הקליפות הם מפורדים ואין להם אחדות כמ"ש "יתפרדו כל פועלי אוך", וּבִיּוֹמָא ד' אַפִּיקוּ לֵיהּ לְדִינָא, וְאֶתְכַנְשׂוּ עָלֶיהּ וביום הרביעי שהוא ערב פסח שהוא כנגד קליפת נוגה [קיב] הוציאו אותו לדין והתאספו עליו לדונו ולהכניעו ולשוחטו ולהוציא ממנו

אור הרשב"י

פרעה היונק מסיני הדעת שנפגם בחטא אדם והוא בחינת העורף כי היה פרוע ומגולה כי נסתלק החשמ"ל. וצריך לומר כי מלה השולט בניסן שהוא סוד כתר רחל היוצא במקום החזה ששם א' של וא"ו משם מ"ה, והוא רביעית דם שבלב, דהיינו אהי"ה בריבוע שהוא גימ' ד"ם, וכן מל"ה גמטריא ד"ם. ואמנם הממונה עליו שרו של מצרים הוא רה"ב היונק ממקום הגלוי והחזוק הוא העורף ועולה נוגה מלא נו"ן ו"ו גימ"ל ה"א גמטריא רה"ב. ולא אמר מלה אלא שה, לרמוז שהמלה גדל ונעשה שה. וה"ם שם אהי"ה מרובע העולה מל"ה כנ"ל. וזה בריבוי אפ"א הפ"ה יפ"י הפ"ה עולה בגמטריא ש"ה.

ו"נוגה" ו"רהב" נכנעו לישראל. ונלקח בשבת

[קיב] בענין קליפת נוגה ז"ל ברמ"ז: ידוע שד' קליפות הן, ונוגה היא העליונה הקרובה אל הקדושה כי ה"ם עין הדעת טו"ר והיא אשר גדלה בעון אדה"ר, ולכן בה נפלו הנשמות. וגם שם נופלים נגעי בני אדם טיפות קרי, ושם נמצאו ושם היו כל אותן שהוליד אדם בק"ל שנים. והיא היתה קליפת מצרים שנקראת ערות הארץ, סוד נוקבא דנוגה שהיתה הרה מכל אותם הניצוצות. ולכן קדם יוסף הצדיק להיות שם ועמד חזק בנסיון הערוה, והיא היתה עזר והכנה גדולה לישראל שגלו שם להיות תיקון אדם וכל הניצוצות. ויעקב בא לשם בן ק"ל שנה ומשה נולד כשאמו היתה בגיל ק"ל שנה. ולהיות שם כל אותו האור, לכן גדל מאד מלך מצרים שהוא